

Vegyestartalmu hetilap. — A megyei közigazgatási bizottság közlönye.

Megjelen: hetenkint egyszer, csütörtökön.

A szerkesztő lakása: Pestvárosánál 6-ik szám alatt.

Előfizetési feltételek: Egész évre . . . . . 6 ft. | Félévre . . . . . 3 ft. | Negyed évre . . . . . 1 ft. 50 kr.

Hirdetések és mellékletek — utóbbiak a kincstári illetékekkel együtt 1 ft. 50 kr. számba — minden nyelven fölvetetnek a kiadó hivatalban. Kérjük az iktatási díjakat az iktatmányokkal együtt legelőbb szerda reggeli 10 óráig beküldeni, mivel azok különben tekintetbe nem vehetnek.

Hirdetések díjai: a háromhasabos petitor első hirdetésnél 4 kr., többszörinél 3 kr. Kincstári illeték minden egyes beigtatásért 30 kr.

Kiadóhivatal: Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagy-Beeskerekben, hova az előfizetési pénzek és iktatási díjak küldendők.

Előfizetési felhívás

„Torontál”

1877-iki év folyamára.

Lapunk a jövő év folytán VI-ik évfolyamába lép. Ez alatt a t. olvasó közönségnek alkalma volt meggyőződhetni arról, hogy a lap keletkezésekor kiadott programunkhoz mennyire maradtunk hűvek. Azt hisszük, hogy az mindenki által tudva van, hogy egy vidéki lap nem arrogálhatja magának, hogy a világ, vagy legalább az ország eseményeire döntő befolyással bírjon. De igenis a vidéki sajtó arra van hivatva, hogy a fővárosi sajtót nehéz feladatában támogassa s annak segédkezet nyújtson a jó és hasznos reformok keresztülvitelében; s a nehéz megoldatlan kérdéseknél pedig közreműködőleg egyengesse az utat és hordja össze ama mozaikszereket, melynek összeillesztéséből keletkezik ama imponáló mű, mit közvéleménynek neveznek.

Ha ez irányban egy vidéki lap megtette kötelességét, akkor hasznára volt hazájának.

Mi a fentebb jelzett irányt követtük s azt követni fogjuk ezentúl is.

Sok csapás érte hazánkat, de különösen megyénket, hol az általános elszegényedés mindenki előtt ismeretes. A lefolyt hét sovány esztendőhöz ez év tavaszán a romboló árvíz is hozzá állott és segített tönkre tenni a szegény földmivelő nép utolsó reménységét is.

Ily évek alatt megyénkben lapunk még is fennállott, és Isten segédelmével ma is fenn áll. Ez bizonyára csak azt mutatja, hogy a t. közönség elismeri e lap fennállásának szükségét; azért, ha a fentebbi évek alatt áldozattal és némi önmegtartóztatással is, de azt fenntartani még is igyekezett.

Hogy mit rejt méhében a rejtélyes jövő, azt nem tudjuk; de történéjék bármilyen, jöjjön reánk szerencse vagy szerencsétlenség bennünket mindenkor helyünkön fogognak találni, s mint eddig, úgy ez utánra is a szó hatalmával, az erkölcsi öntudat nemes fegyverével akarunk harcolni.

Lapunk a megyei közigazgatási bizottság közlönye; mint ilyen gyorsan

közölheti a hozott végzéseket és rendeleteket. Ezekből a közönség gyors tájékozást nyerhet. A megye minden részéből birunk levelezőkkel s így a kerültekben történt eseményekről a lap szintén közöl tudósításokat, de hogy ezt minél gyakrabban tethessük, felkérjük a községek t. jegyzőit, hogy bennünket az érdekesebb mozzanatokról mielőbb értesíteni sziveskedjenek.

Ezek elmondása után magunkat a t. közönség pártfogásába ajánlván Tisztelettel maradtunk Nagy-Beeskerek, november 30-án.

Pleitz Fer. Pál, A „Torontál” szerkesztője.

Előfizetési feltételek: Egész évre . . . . . 6 ft. — kr. Félévre . . . . . 3 ft. — kr. Negyedévre . . . . . 1 ft. 50 kr.

Társas életünk és casinónk.

Viszonyaink sokkal mostohábbak, semhogy sokat volna szabad gondolni mulatságra, szórakozásra. Mindenki visszavonul családjá körébe; az anyagi élet terhei nagyon szűkre szorítják kiadásainknak azon részét, mely költségvetésünkben e cím alatt fordul elő: „Multság, fényezés.” — És ennek így kell lennie. Rosz gazda az, aki nem ismeri saját zsebének statistikáját, költve derűre-borura: annak csakhamar dobra ütök feje fölött a padlást.

Jóllehet szomorú viszonyok közt élünk, mégsem szabad elfeledkezni arról, hogy a sors sanyarúságai közt csakis akkor örizzük meg lelkünk ruganyosságát, ha az élet gondjaiban elfásulni kezdő kedélyünket a társas élet csörgedező patakjában földülítjük.

Életszükség eszerint, hogy gondoskodjunk a társasélet oly gyűlhelyeiről, hová szívesen eljár mindenki: vidítsa őt akár a bor, akár a játék, akár a zene, akár az asszony; örömet szórakozik a lapok és könyvek között — szóval, ahol jól töltheti idejét az ember.

Beeskerek városa vajmi szegény ily gyűlhelyekben. Társadalmunk olyan, mint a roncsolt tüdő, légszívó gyökerei elszakadozva; esőkönyös indolencia riaszt vissza minden javítástól; mert éppen ez indolencia az, melybe belétröki bármely jóakaratu kezdeményezés bicsakja. Casinónk pedig, mely tagjai közt számlálja megyénk nagy- és kisebb

földbirtokosainak színét-javát, a birói, ügyvédi, orvosi, hivatalnoki kart, többet a tekintélyes kereskedők és polgárok közül, — szép, tágas, kényelmes beosztható helyiségeivel, városunk legszebb pontján, egy terjedelmes park szélén — a legalkalmasabb gyűlhely volna, hol férfi- és nőnem a nap fáradalmi után lerázhathá lelkéről az utca porát.

Hanem akkor a casinón javítani, reformálni kellene! Föl kellene adni a casinónak mai olyatén jellegét, melyszerint az manapság nem egyéb, mint néhány szorgalmas betűfaló ernyője az eső ellen és négy asztalnyi, kalabriasban tiszteleggel megöszült, vagy a „tous les trois” nagy gondján töprengő fiatal öregur mentevára! Fel kellene frissíteni azt a pangó casinói életet, hogy ne legyen benne a levegő olyan ósdi, olyan dohos!

Hanem akkor az alapszabályokon lenne szükség változtatni. Ne legyen már ez olyan „noli me tangere”; mert tiszta dolog, hogy ha a jelenlegi, sok tekintetben abszurdumra vezető alapszabályok a társadalmi szükséghez képest újja nem alkotnának: úgy az „eddig is jó volt, ezután is jó lesz” abberita kátyújában feneklik meg minden javító kísérlet.

De az alapszabály, ha még oly jó is, irott malaszt; ha kivitele nincsen életrevaló kezekben.

Casinónk élénkségére és felvirágoztatására az hatna leginkább, ha művelt ifjaink mentől nagyobb számmal irakoznának tagjai közé. Az ifju vér sebezhető kering; az ifjuság barátja a sürgés-forgasnak; unja a mindennapi kerékvágást; folyton újat és újat gondol ki nyugtalan feje. És hogy a társas élet vidám, szórakoztató legyen: ifjakra van szükség.

Eszmének az volna: alakuljon casinónk kebelében egy vigalmi bizottság — miként van ez másutt, péld.: a szegedi jótételező körben, — és e bizottságnak — az lenne dolga, hogy a casino programjába változatoságot öntsön. Ujságolvasni és tarokkozni; ilyen sovány program mellett nem érdemes casinót fontartani. Mert hiszen egy játszma Giergl és a „Napló” mellett elczigarettezhettünk saját kályhánk melegénél is. És szerény nézetünk szerint: talán Széchenyi sem így kép-

zelte magának a casinokat, mint amilyen a miénk? —

Sok ága-boga van annak, miképpen lehetne casinónk siralmas állapotán javítani és érdemes is kissé megvitatni, hogyan segítsünk rajta. Néhány praktikus eszmével bátorokunk szolgálni mi is legközelebb. — ss —

Nagy-Beeskerek, december 21-én.

A közigazgatási bizottságokról szóló 1876. VI. t. cz. 15. §-a értelmében e bizottságoknak kötelessége az arvaügyek állapotáról havonként tudomást szerzeni. A belügyminiszter a törvény ezen intézkedésének kiegészítéséül — mint értesülünk — rendeletet intézett a közigazgatási bizottságokhoz, melyben elrendeleti, hogy pusztán számszerinti adatokkal nem elégedhetnek meg, hanem tudomást kell szerzenieik arról is, vajlon az arvapénztár a havonként tartani szokott ülést megelőzőleg eszközöndő vizsgálat alkalmával észrevételekre nem szolgáltatott-e okot s vajlon a tartozási és követelési állapot, az értékpapírok és a készpénz rendben találhat-e, és ha nem, ugy történtek-e tekintetben és mily intézkedések. Egyuttal habár az idézett törvénycikk 64. §-a értelmében a bizottságnak erre vonatkozó jelentései a belügyminiszteriumhoz félévenként terjesztendőek, mindamellett a belügyminiszter, hogy azon állapotról, melyben a közigazgatási bizottság az arvaügyeket működése kezdetén találta, tudomást nyerhessen, — elrendelte, hogy az első vizsgálat eredményéről szóló jelentés hozzá mielőbb felterjesztessék.

Az alsóbb gazdasági szakoktatásról (földmives oskolák).

Két cikk Bartók Bélától.

I. Minden földmivelő állam egyik elsőrendű alapfeltételét az általános mezőgazdasági szakképzés képezi.

Ez indokból hazánkban is erőlyesen haladott ujabban a gazdasági szakoktatás intézménye; — s midőn teljes megelégedésünkre szolgál a felsőbb gazdasági szakképzés elért fejlettsége, annál nagyobb sajnálattal mutathatunk a vele szemben levő alsóbb gazdasági szakképzés aránytalan elmaradottságára.

Mert — jóllehet a felsőbb gazdasági szakoktatás felvirágzásához vezető — nyomor haladván, az ország jólétére kiszámíthatlan hatással van és ígérkezik lenni; az alsó szakoktatás ellenben teljesen hátrébe szorult s alig mutatott fel eddigelé csak vidékzerte is életjelt.

Országunkban a gazdasági alsóbb szakoktatás aránylag alig számba vehető fokban van képviselve; — az 5 milliónyi mezőgazdasáttal foglalkozó népnek 3 milliója meg van fosztva a földmivelési ismeretek megszerzésétől, a minek egyes következménye az, hogy a magyar gazdálkodók 7% a legszánszalomra méltóbb gazdasági üzemmód mellett,

rácsos ablakkal. E kamrában tartotta szegény arúczikkait. Maga pedig az ajtó előtt hált, mint kincsörző sárkány. Nem tett mást feje alá, mint batyuját, mely azonban büszkeségtől duzzadt. Tartalma arany, a kis vitézek ára. — Nyugodtan aludt az öreg: hiszen arany vánkosa volt! —

Benn pedig a kamra egyik szögletében két kis fiú ült. A kisebbik fejét társa ölébe hajtá. De nem aludt egyiksem: a félelem és hideg — a forró égő éjének hidege — ébren tartá őket. Nem mertek beszélni sem: a jó Özséb korbácsától féltek. Ha olykor-olykor megcsordult a köny a fiúk szeméből: szülőikre gondoltak. Ha ijedelem rángatta meg halvány orcácskáikat: a holnap tünt fel nekik, midőn tán egymástól elszakítva valamely szivtelen kalmár kezére kerülnek. — Ok nem sejték, nem remélték, hogy ott benn a másik házban egy részvevő szív ver érettük. — Ott benn a másik házban Ebn Lenk ült, ki most pár órája érkezett meg egy hosszú kereskedelmi utról.

Ez az Ebn Lenk jó ember volt. Egy azon emberek között, kikről mondhatni, hogy pogányok és keresztények. Pogányok születésükre, heveségükre; de keresztények tetteikre nézve. — Elvitorlázott szerény arúczikkival a közép-tenger minden partvidékéhez és egyszerűen elégedt egytlen egy nevével. — Nemsokára — miként a jókat szokta — meglátogatta őt is a kísértés. Elhalt nője és egy gyermeke. Ő magányosan maradt fájalmával, bújával. A gyász elszokta vetemíteni az embert; ő nem vetemült el, hanem tovább üz egyszerű életét és abban talált örömet, ha másnak jót tehetett.

TÁRCZA.

Az áldozatok.

Beszély a középkorból. Irta Kis Andor. (Vége.)

IV. A nőoroszlán, ha elragadták tőle kölykeit, rohan fünek-fának; mert nincs más czélja, csak hogy megtalálja kisdeteit; nincs más boszúja, csak az, mely kölykei orzóját illeti. — Ilyen a jó anya is.

Lojza, mihelyt meghallotta az oly váratlanul jött gyász másik felét, rohant-rohant — maga sem tudta hová. Érezé, hogy az egész világot bebolyganá, csak gyermekeit nyerje vissza; érezé, hogy megküzdene a leviathánnal: csak gyermekeit nyerje vissza.

Már négy hónapja, hogy utaz: nem törődve a viharral, nem a tél fagyával. — Ismeri már őt a Provence, a kelettenger partja; de ő nem nyugszik: neki gyermekeit birnia kell. — Találkozott utjában egy-egy gyermekhaddal; azt gondola, hogy köztük lesznek kis fiai: de nem voltak.

Kérdőzködött mindenütt, hogy merre vonult át más ilyen csoport; de a kis hadak sokasága eltéveszteté az anyával az irányt. Hanem őt nem csigázhatta le a fáradalom. Ő csak ment, mendegélt, mert neki gyermekeit birnia kell.

V. Egy szerető anya rengeteg fájdalma helyett — egy gyönyörű táj nyulik el előttünk.

Itt, pálmák hivalkodnak büszke levél- s virágkoronáikkal; amott cedrusok suhognak a nagy négyoszlokok fölött, melyeket az idő gurított le a nagyszerű romokról. — Emitt egy rejtélyes fűrtű sphynx alszszja a régiség álmát: nem háborítja őt a rejtélyes szózat, mit gyomrából kiáltának a néphez az istenek. — Ihol csonka gránitobeliszk áll a mohos oszlopsor előtt. . . .

Hát ez itt mi? — A márványlapon színevgyület van. A kopott tarkaságból furcsa vonások rinak ki — sokáig ismeretlenek — ezek a hieroglyphok. . . .

De ki birná leírni a mesekor ama hatalmas műveit. — Hiába is keresnők olt már azokat. Elhordták világszerte muzeumokba, régiségárakba, ritkasággyűjteményekbe és ma. . . csak egyes pyramisok — ezek is megfosztva — hirdetik a ködös hajdant.

Pedig a mesés Egyiptom egyik leghirnevesb városa volt ez. Buzirisnek városa: a dicső Theba. —

Mostanság csak olykor-olykor rezzenti az ősi harasztot egy benszülött; ez is csak azért, hogy elődei mumiáját tüzelőnek használja; — vagy egy kíváncsi utazó, ki a Nilus forrásait keresi, vagy egy komoly tudós, ki a hieroglyphok még nem egészen megfejtett vonásait tanulmányozza. . . .

Nyugodtan hámlik le a gúlákról a granitkéj és csak nagy-ritkán vetődik oda valaki, ki a multnak áldozzék. —

Kis történetünk korszakában nem úgy volt ez. Sokan látogatták azokat, a még romlásukban is nagyszerű omladékokat.

Midőn képzelünkben most — ama korszakba téve át magunkat — egy márványlapra letelepszünk, Egyiptus éjének egyik legszebbike van. A hold fénye fehéren szűrődik át a pálmá- s cedruslombokon és az árnyak furcsa képeket vetnek as ódon kövekre. A csillagok — a forró égő pompás csillagai — phosphorként ragyogtak le az egyiptomi kékesfehér égről. —

Amott a narancsfák sora között három alak bontakozik ki. Egy férfi, ölében aluvó gyermekkel, egyet pedig kezénél fogva vezetve. Szőkevények mindhármán. Szőkevények a gázság elől. A férfi egy jó mentő. A kis fiúk Özséb csapataiból valók.

A jó Özsébéből, ki oly szép játékszereket adott nekik, hogy csapjanak fel szent vitézze; a jó Özsébéből, kinek arczáról az illet, ajkáról a szeretet szava beszélt?!

Nem; — hanem az istentelen, gaz Özsébéből, ki rabokká tenni, boldogtalankká tenni hozta át az ártatlanokat; kinek szívében a gázság, ajkán a szentségtörés és hazugság szava honalt. —

Itálián át jött Özséb Egyiptomba. Alexandriában eladta az ártatlanokat. Csak még kettője volt. Ezeket egy kamrába zárta és azon édes reményben aludt el, hogy a „holnap” egészen magára hagyandja; de társa leend a sok arany. A fáradság és a bor élvezete — ez kedvence foglalkozása volt a barátának — mely álomba ringatták. Álomban nagy terveket alkotott.

Lakása Ebn Lenk nevű egyiptomi kalmárnál volt, ki többnyire távol volt kereskedelmi ügyei végett: Özséb nála egy kis kamrát birt,

(220-1.1) nény. Weisz Emánuel nek, gf. Pejácsevits 1875. június 27-én. plógép. 11 órakor Szerb-án a legtöbbet igé-ésleten a becsáron latni. gnál 1876. évi de- vits Janos, nt kiküldött vegrehajtó. (219-1.1) ügyelőhöz tartozó községben 1872-ámolása szempont-ására 2 ft. 50 kr. ellett ezennel pá- matzatásukat azok odványaikat alulirt zat megjelenésétől . . . . . Megjegyzetvén elégedéssel alkal- birni. reken, 1876. évi Mazur. (217-2.2) december 4-én nek a szülők, hogy ünnepnap d. u. atnak a szülők és ket, illetőleg ta-ger Nándor isko- s fizetendő — be- lönben a törvény 5 kr. A szegény-ek tandíjmentese- osban fiúk részére nyok részére pe- o iskolateremben; a leányok részére der 6-án. ri Mihály, iskolászéki jegyző. (215-5.2) on Mfg. Cp. (222-3.1) kre a legjobb- i használatra le- zi varrógépekkal, s, el van látva. cskerekben.

nemcsak hazájának tartozó adóját, de tűzhelye és családjának szükségletét is alig képes kielégíteni.

Tagadhatlan, hogy a paraszt közbirtokos-
osztály képezi népességünk zömét; — s mint
fatorzsból a korona, akként az állam is tőle
nyeri életnedvét; — s ha e törzs — mely e
reá nehezedett összes alkotmányt hordozza —
megfosztatik életétő tápanyagának forrásától —
lassú enyészetnek, fonyadásnak fog indulni,
maga után vonván az összesnek elpusztulását.
Pedig a magyar földmivelők életkörü-
mégfigyelve, azt tapasztaljuk, hogy e nép is-
kolázatlan s oly mértékben művelten, hogy a
jelen kulturális viszonyok mérvásából ki-
indult állapot előhaladásában, fejlődésében
istápolni korántsem képes.

De tapasztalhatjuk már is, hogy közbir-
tokos osztályunk mindinkább hanyatló lét-
ben; pénzben szűkölködik, földjei nem terem-
nek, fekvőeségei betáblázzák s kölcsönözök bármi
kamatláb mellett is alig juthat. — Ott vannak
telekonyeink, híven kimutatják, mily mértékben
pusztul el legbiztosabb nemzeti va-
gyonunk — a telektöke; — vele együtt
a földmivelő néposztály. Pedig egy egészséges
népélet alapja az egészséges állami életnek.

Társadalmunk külszíne mindezt maskirozta
a legutóbbi időkig, mert azon tekintélyes számu
néposztály, mely értelmiség és járadék után
tartja fent magát, társadalmunk élére állott —
s biztos fizetése mellett nem volt jövedelmében
oly ingadozásnak alávetve, mint az alsóbb
birtokos osztály; ezek tehát Nyugat-Európa
civilizációjának költséges uniformjait behozták
(elvetvén az apáinktól öröklötteket) s az ezen
modern életmóddal járó mindennemű fényűzést
oly mértékben hozsították meg, hogy mindaz,
ki ezen a nyomon haladni nem bír, vagy nem
akar, neveltségnek tartatik s kiküszöböltek
a modern körökből.

Ezen utótróki természetesen semmi prak-
tikus irányú élettapasztalattal nem bírtak —
mert azt hitték: ha más nemzet bírja azon
fényűzést oly módorban üzni, miért ne bírná
a magyar nemzet is — azt nem gondolták
meg, hogy míg a francziák az országukban
gyártott (s a nagy industria mellett) nekik
elég jutányos fényűzési és ipari czikkeket kö-
nyebben használhatják mint mi, kik csak
eddigelő nyertermelő nemzet vagyunk s kik-
nek azon portékák behozatala áldozatba s nagy
költségre kerül.

Ilyformán jutott országunk egy színvo-
nalra a többi kultur-államokkal; s nem is ta-
gadhatjuk, hogy fővárosunkat világvárossá nem
emelték azon impozans hidakkal, díszes csar-
nokokkal, melyek mint kolduson a bihorpalást
ugy csillognak elrongyolt nép- és állami életünk
kulmeim. — S míg e díszes ékítményekkel
külföldi vendégeink előtt kérkedünk, resteljük
őket szántóterületeinkre vezetni, nehogy meg-
lássák azon bélyegző állapotot, melyben ily
földmivelő államnak lennie büns hanyagság.

És ilyformán míg fővárosunkat világvárossá
igyekeztünk emelni, államadóságaink megha-
ványozódtak, szántóterületeink termőerejökben
teljesen csökkentek, dacára, hogy exportunk
110% értékben emelkedett.

A földek hanyatlottak termőerejökben, mert
3,558.800 circa 4 millió holdon 35,588.000
austriai mérő gabnát produáltunk, miből 10
— 12 mérő átlag esik egy holdra — holott az-
előtt 25—30 hozam nem ritkasághoz tartozott.

Jelenben pedig gabnatermésünkre sem sza-
bad biztosan számítani, — ha csak egy na-
gyobb államban jó termés van, leszorítottunk
a piacról, mint volt egy 72-ben, midőn csak
Franciaország 25 millió hektoliter gabnát adott
a külföldnek.

És földmivelőink még mindig a bizony-
talan gabnatermelés zsaroló mesterségét üzik
határjaikon, mert más gazdasági üzemmódot
nem ismernek. Szükséges tehát oly intézmé-
nyekről gondoskodni, mely népünk legfonto-
sabb foglalkozását, a földmivelés okserű fol-
ytatását istápolni czélozza. — A földmivessko-
lak vannak e czélra hivatva.

A földmivesskolák különösen a legutóbbi

időben senkiben sem találtak felkaroló véd-
nökre s terjedőskö országunkban teljesen el-
van hanyagolva. Szükséges ennélfogva, hogy
az alsóbb gazdasági szakoktatás terjesztője, a
földmivesskolák eszméje az ország minden
vidékén, a nép minden osztályánál minél vi-
lágosabban és szélesebben terjedjen, szüksé-
ges, hogy ez eszme visszhangra találjon az
ország kebelében mindenütt, és életbeléptetési
módjairól vidékenként nemcsak az illető hi-
vatolt közegek, egyletek tanácskozzanak, ha-
nem általán a birtokos osztály is.

Szükséges ezen életkérdéssé vált ügyet
terjesztetni:

mert az alsóbb gazdasági szakoktatás
egyenlő fontos országunkban a felsőbb gazda-
sági szakoktatással — s az egyiknek túlyomó
felkarolása a másiknak rovására, okszerítlen-
ség és háladatlanság mezei gazdaszatunk irá-
nyában;

mert mindennemű földmivelésünk emel-
ésére irányzott törekvésünk a szakismeret meg-
előző fellépése nélkül szappan-buborékként
pukkan széjjel. — Birtokrendezés, tagosítás,
csatornázás hiru erőlködéseknél bizonyultak be
nélküle. — Pl. tagosítás keresztültétele vala-
mely vidéken a legelőket okvetlen feltörését
vonja maga után, — miután pedig tagosítás
után csak olyan vagy talán még zsarolabb,
rendszeretlenebb gazdálkodást folytatnak a
földmivelők, mint tagosítás előtt, takarmányt
csak annyit termelnek mint azelőtt, ennélfogva
a legelő feltörésével kiapadt takarmány-forrás
nélkülözésének mérve szerint az állatok még
silányabban tartatván, még inkább elcsenevé-
szednek; mutatják azt azon vidékek, hol a ta-
gosítás keresztültétele s hol még nem mind-
két esetben az a legnagyobb baj, hogy csak
vakon gazdálkodnak ősi hagyományos tételek
alapján — mert tudatlanok, nem ismerik azon
természeti erőket és törvényeket, melyek szent-
rind a vegetatio fejlődik — s így nem is se-
gíthetnek modifikációk által semmit sem, mi a
termelésre előnyös volna; csak Istenben bí-
znak gazdáink, s ez rajtok az istennek egye-
nes átka;

mert azon hit, hogy nagyobb gazdaságok,
uradalmak rendesebb, okszerűbb gazdálkódása
után indulva, a kisebb birtokos osztály el-
sajátíthatja az okszerű gazdálkodást — téves-
nek bizonyult be; de sehol a világon nem
adott biztos eredményt a rendszeretlenség;

mert a földmivelők oktatásának is meg-
van a maga rendszere s képtelenség, hogy
azon számos közbirtokos, egyes nagyobb ura-
dalmakból elsajátítsa a földjeihez mért okszerű
gazdálkodást, uradalmaink nem dicsekedhetvén
valami pedans és kitünő gazdálkodási rend-
szerrel; de, egy uradalomnak tegyük fel tel-
jesen okszerűt, az üzemmódot — azon kor-
látolt felfogású közbirtokos vagy parasztagza-
da felfogni nem képes azért sem, mert egy ura-
dalomban más sajátságot ők a gazdálkodás,
mint zsellérek és kishirtokosoknál;

mert ezen földmivess iskolákban alsóbb
néposztályunk — a parasztlak különösen —
általános kiművelésben részesülnek — s a nép
erkölése, hajlama és fogékonysága az ipar
iránt, — vágya az előhaladásban, mintegy
biztosítva volna. Csakis ily módon támadnak
új keresetforrások találmányokban, ami által
nem csak új élelmi források, de a munkaerő
mentől hasznosabb alkalmazása van kilitásba
helyezve;

mert népünk mégsem oly elmaradott, hogy
czélszerű intézmények közbevetése mellett ezen
oskoláktól undorral fordulna el; és mert ezen
földmivess oskolák életbe léptetéséhez oly sok
gazdag feltétellek rendelkezünk;

mert végre — művelt és képzett gaz-
dáknak vallott egyénekétől is hallhatni nem rit-
kán azon ferde nézetet, hogy ezen földmivess
iskolák feleslegesek, parasztlak elég jól bír-
ják magukat, jól gazdálkodnak, csak eső le-
gyen és lesz bő termés, meg sok pénz!

Az angolok nem várják a kormány tá-
mogását, önérejükkel kelnek ki — mint „far-
merek“ egyesülnek és így építenek iskolákat,
neveldeket, hogy a nép minden tagja képez-

hesse, művelhesse magát. Így van ez Svájcz-
ban Svéd és Norvegában, hol a városok,
falvak legdiszesebb épületeit az iskolák, nép-
neveldekké képezték.

Országunk jólétét mi is csak ily szellem-
ben emelhetjük. — A tanulást és ismeretszer-
zést a nép minden osztályával kell megke-
veltetni; a tudományt a nép minden rétegében
kell terjesztetni; — mert ez által válhatunk
csak hatalmas, erős és tekintélyes néppé. —
Legkevesébe szabad pedig a földmivelőket ezen
údvös törekvésnél kifejejtetni; hisz ők képezik
a legszamosabb osztályt, ő hennők mint sza-
bad földmivelőkben van összpontosulva a sza-
badság érzete és a hazaszeretet, — ők szo-
rulnak leginkább az oktatásra és szakba való
ismeretekre. Amerika rég kibontotta a zászlót
e felirattal: „Tudomány, szabadság,
munkásság“; sereglünk mi is e zászló
alá, mert: tudomány, szabadság és munkásság
nélkül a mai világban nincs jólét, nincs vagyon,
nincs hatalom! (Folytatása köv.)

Tisztviselőink anyagi helyzete- réről.

Az árak emelkedését kisebb-nagyobb
mértékben mindenki érzi, de senkire sem hat
az oly nyomasztólag, mint tisztviselőinkre, kik
kézspénzben megállapított jövedelemre vannak
utalva.

Valóban difficile est satiram non scribere,
ha a tisztviselőnek nyomorúságos díjazását
azon farszto s sok helyütt lélekölő munkával
hasonlítjuk össze, melyet tőle az állam követel.

Vannak hivatalok, mint például a kir. tör-
vénysek s kir. járásbíróság, hol a hivatalos
órák reggeli 8—12-ig, délután 2—7-ig ter-
jednek.

A szegényes életmóddhoz, az elviselhetlen
s sújtó anyagi gondokhoz tehát még az örökös,
farszto munka járul, mely túlszágazott alak-
jában, mint itt a kedvet teljesen elveszi s az
önérzetet kiöli.

Vegyük már most, hogy tisztviselőink
igen nagy részének évi fizetése alig rug
1000 forintnál többre, miből fog a szegény
tisztviselő megélni, ha több gyermekkel meg-
áldott házasságban él? Miből fogja a leg-
nélkülözhetetlenebbeket: a mosást, fát, világít-
ást, cselédélelmezést s azonkívül az adót
fizetni? Rongyos ruhában bizonyosan nem jár-
hat, állását a társadalomban is képviselnie kell.
Gyermekeinek neveléséről természetesen
alig hogy gondoskodhatik, hisz azok művelése
s kiképzése szintén csak pénzbe kerül!

Betegség esetében miből fizeti az orvost
s a gyógyszerket? Természetesen arra, hogy
jó s hasznos könyveket, lapokat vagy folyo-
iratokat tarthasson, nem is szabad gondolnia.
Múltaságokban, színi előadásokban sem vehet
részt, mert az is pénzbe kerül, s így szomo-
ruan mindentől vissza kell vonulnia s pedig
annyival inkább, minthogy állásához mérten,
a mai cziczomás világban sehol meg nem
jelenhetik. Ilyen a tisztviselő helyzete nálunk!

Melynek piaci drágasága jóval felülmúlja
Budapestet, Bécsot vagy más nagyobb külföldi
várost. Hogy a tisztviselő állása tisztességes
legyen, szükséges kellek, hogy a munkaadó a
munkát kellően megfizesse.

Mi erősen reméljük, hogy a magas kor-
mány, belátja az aggasztó drágasági viszonyo-
kat, enyhíteni fogja a tisztviselők anyagi gond-
jait s pedig mennél előbb, minthogy ellenkező
esetben, különösen a kisebbrangú tisztviselő-
nyakig fognak uszni az adósságokban s az
uzorsások martalékaivá lesznek. (Már azok is.)
Szerk.

Ha buzgó, önfeláldozó s lelkiismeretes
tisztviselőket akarunk, akkor gondoskodnunk
kell arról is, hogy legalább is megélhetésük
legyen biztosítva, mert csak így az anyagi
gondoktól ment tisztviselő szentelheti összes
erejét hivatalának. Orvoslandó azért a baj, még
pedig sürgetően, a viszonyok méltányos tekin-
tetbevetélvel.

N.-Beeskerek. 1876. decz. 20-án.

Torontal vármegyét XII szolgabírói ke-
rületre osztandónak, a szolgabírákat segédekkel
ellátandónak, a kerületeket pedig így alakít-
tandónak tartanám:

I. A nagy-beeskereki szolgabírói ke-
rület: 1. Mellencze 8400, 2. Ellemer 4359,
3. Szt.-Mihály 1089, 4. Jankahid 1368, 5. Ro-
gendorf 690, 6. Itvarkon 1204, 7. Bega-Szt.-
György 2797, 8. Katalinföld 2040, 9. Klek 1443,
10. Lazarföld 1508, 11. Zsigmondfalva 975,
12. Écska 3817, 13. Lukácsfalva 910, 14. Ara-
dác 3954, 15. Ernesztváza 1658, 16. Elisen-
hain 922, 17. Bótos 2859, 18. Orlovat 1975,
összesen 41.968 lélek.

II. A török-beesei szolgabírói kerület,
székelyhely Török-beesen: 1. T.-Beese 7193,
2. Franyova 7260, 3. Tárás 2400, 4. Kuman 3400,
5. Bassahid 2900, 6. Novoszello 624, 7. To-
polya 728, 8. Kis-Bikács 517, 9. Beodra 4025,
10. Karlova 3600, 11. Akács 520, 12. Torda 3858,
13. Nagy-Bikács 658, összesen 37.683 lélek.

III. A zombolyi szolgabírói kerület
székely Zomboly: 1. Zomboly 7981, 2. Hor-
vát-Kécsa 814, 3. Román-Kécsa 2611, 4. Hor-
vát-Klári 328, 5. Szerb-Klári 2371, 6. Horvát-
Csenej 738, 7. Szerb-Csenej 2291, 8. Új-
vár 1093, 9. Aurelháza 919, 10. Magyar-
Czerna 3113, 11. Német-Czerna 2603,
12. Szerb-Czerna 3799, 13. Csöztelek 2005,
14. Szoltour 917, 15. Charleville 805, 16. Szt.-
Hubert 1426, 17. Toba 1376, 18. Moll-
dorf 794, 19. Heuföld 1217, 20. Osztera 2113,
21. Hettény 150, 22. Tamasfalva 1009, 23. Oreg-
falu 800, 24. Bobda 1227, 25. Némethi 1304,
összesen 43.600 lélek.

IV. A lovrini szolgabírói járás, szék-
hely Lovrin: 1. Billet 4331, 2. Sándorház 1798,
3. Perjámos 3215, 4. Gyertyámos 2795, 5. Kis-
Jécsa 1595, 6. Nagy-Jécsa 3085, 7. Csátád 3122,
8. Gottleb 2354, 9. Lovrin 3511, 10. Pészak 2836,
11. Bogáros 2760, 12. Újhely 719, 13. Gra-
bác 2490, 14. Szt.-Péter 4180, összesen
42.521 lélek.

V. nagy-szt.-miklósi szolgabírói ke-
rület, székely Nagy-Szt.-Miklós: 1. Szerb-
Nagy-Szt.-Miklós 9205, 2. Német-Nagy-Szt.-
Miklós 1903, 3. Szaravola 3839, 4. Egres 3042,
5. Trubsvetter 3508, 6. Viesda 701, 7. Dugo-
szello 1500, 8. Német-Csanád 2059, 9. Szerb-
Csanád 5385, 10. Zombor 3712, 11. Val-
kány 4084, 12. Bessenyo 7099, összesen 46.037
lélek.

VI. A nagy-kikindai szolgabírói kerület,
székely Nagy-Kikinda: 1. Nagy-Kikinda 19.340,
2. Bocsar 2827, 3. Tiszahágy 2989, 4. Mo-
krin 6040, 5. Komlós 2715, 6. Nakófalva 2204,
7. Albrechtflor 1435, 8. Marienfeld 2394,
9. Szaján 3106, 10. Vilmatér 589, 11. Con-
stantia 1280, 12. Kis-Orosz 2930, összesen
48.149 lélek.

VII. A török-kanizsai kerület, székely
Török-Kanizsa: 1. Csóka 3088, 2. Czerna-
bara 870, 3. Jázova-Hodics 1776, 4. Török-
Kanizsa 3002, 5. Lörcincfalva 564, 6. Mo-
noston 542, 7. Magyar-Pádé 1601, 8. Szerb-
Pádé 1668, 9. Szanád 2387, 10. Tisza-Szt.-
Miklós 3252, 11. Verbizca 738, 12. Balyán-
háza 230, 13. Kis-Béba 79, 14. Ó-Béba 2793,
15. Bolgártelep 558, 16. Deszk 2403, 17. Fe-
rencszállás 406, 18. Gyálaszállás 2469,
19. Keglevichháza 1007, 20. Keresztúr-
puszta 615, 21. Kis-Sziget 161, 22. Klára-
falva 331, 23. Kükébáza 1705, 24. Majdan 750,
25. Oroszlamos 2838, 26. Rábé 431, 27. Új-
szeged 843, 28. Ó-Szt.-Iván 973, 29. Új-Szt.-
Iván 903, 30. Szörög 2661, 31. Térvár 243,
32. Vörös-Csárda 64, 33. Jozefova 2740,
34. Sz.-Keresztúr 1980, összesen 47.660 lélek.

VIII. A párdányi szolgabírói kerület,
székely Párdány: 1. Párdány 4012, 2. Ma-
gyar- és Szerb-Ittebe 6711, 3. Kis- és Nagy-
Torak 6330, 4. Jánosföld 2003, 5. Ó-Telek 1024,
6. Újpecs 1885, 7. Magyar-Szent-Márton 822,
8. Szerb-Szent-Márton 1587, 9. Iváná 1340,
10. Gyulvész 1352, 11. Rudna 1316, 12. Ma-
cedonia 1082, 13. Fény 2161, 14. Dinás 1654,
15. Csebza 1774, összesen 35.051 lélek.

Özsbé csapatának elővetelekor tág tér nyílt
játékosságának. Kiakarta váltani a szeren-
csétlen gyermekeket, hogy őket valahogy
szülőikhez juttassa... azonban hiánya a kellő
összegnek, mit Özsbé a kis rabokért köve-
telt, s amit ez mindig feljebb-feljebb csigá-
zott, — hátráltatta őt jószándékában. Most
pedig ismét nem kedvezett neki a szerencse;
mert tengeri utjáról szép nyereséggel vissza-
térvén, nem volt már több kettőnél a vén
barát birtokában. „E kettőt is meg kell men-
tenem!“ gondolta magában az emberséges
pogány, és kitékintgetett az ablakon a kamra
felé. Ott látta heverni Özsbébet. Elgondolkodott
rajta, hogy mily sokakat tett az szerencsét-
lenné, gyámoltalanná, megmenthetlenné, és —
a boszú gondolata villant fel benne.

Gyilkot véve az udvarba ment. Özsbének
tartott, a ki mélyen aludt. Ebn Lenk szótonta
ennek csuklyáját s a gonosznak mellébe
nyelég furdótt a gyilkos. Tervei a tulvilágon
folytatódtak....

Azután kivette a kalmár Özsbé batyujából
a kamra kulcsát és kinyitá annak ajtaját.
A fiúk benn remegtek.

Ebn Lenk édes szavakban beszélt hozzá-
juk, és kiveteté őket a börtönből.

„Ne féljete kedveseim — szóla ő hozzá-
juk, midőn a fiúk a pogány véres kezéből
kiakarták huzni ujjaikat. — ne féljete, én
megmentőtök vagyok. És ne sajnáljatek ez
embert; mert ő már rég megérdemelte a
halált... Jöjjetek csak fiaim! hajom ma ki-
indul és én elvezetlek benneteket anyátok
karjai közé... és ölebe veté a kisebbik fiút.
A fiúk bár nem értettek a nyelvet; mégis

megértették benne a jóság hangját és csak-
hamar.... összecsockolták azokat a véres
ujjikat.....

Egy óra múlva megindult Ebn Lenk
hajója Itália felé.

VI.

Mintegy 3 hó mult el az előbbiek után. —
Azalatt a Gross-Glockner bérceit fehér,
farsangi ruhába öltöztette a tél. A hegyi zu-
hatagokat megmeregivé a fagy és most csak
hegyes, öles jégcsapok nyulnak le — mint
valami rejtett szörny ujjai — a völgy felé. —
A jégbe zúzos bozótok fagyvák, és ezek a
sima kergeket imitt-amott olyanokká teszik,
mint milyen a gyöngyház vagy a fehér bo-
rostyánkó.

Hát még milyenek lehetnek ott fenn az
ormók? — Szemünk elől eltakarja azokat ama
kísérteties fekete felhő, mely a bércek csú-
csai köré, — mint valami rongyos mennyezet
— nehezedik.....

Minden merev, minden fagyos, csak egye-
dül a havasi tengerszem tartotta meg kristály
hajait, csak az kavarog fel olykor — olykor,
midőn egy-egy hólabda, a hegygerinczről gu-
rultában tömör gomolyaggá válya, szétleo-
csantja a tiszta habokat, úgy hogy a vizgyön-
gyök csilámlolva repennek szét a légben és a
visszahulló cseppek keringő gyűrűket von-
nak a víz felületén.....

Amott pedig kormos szárnyaival jő a vi-
har. — A vihar, a havasok amphitéatrú-
nak e ledér tánczosója, ki magasra vetett lá-
baival lerugdossa a bérceket fényűit, ki
meglendíti a hógomolyt, hogy növe s recse-
gve lökje fel a netán alantmenőket.....

Hanem otthon is marad ilyenkor a hegyi
lakos, meghunyászkodik a hatalmas kényur
előtt, tisztogatja fegyvereit a fütőt kemence
mellett, és csak hébe-korba mászsa meg
úgyes támbotjával a bérceket — ha a vihar
lecsendesült. — Most pedig nem jár odakünn
senki, de senki.....

Senki — csak egy anya fáradhatlan, örült
türelme.....

Senki — csak egy Mentor védeczeivel....
A Gross-Glockner déli oldalán jő egy férfi két
gyermeket tartva ölelben. Alig bírja már lábait
emelni: a fagy megzsibbasztá azokat; hanem ő
csak tör előre.... előre.... Gondosan takar-
gatja köpenybe a két kis gyermeket; gondo-
san melengeti azoknak didergő kacsóit forró
lehelletével; már majdnem megroksad az erős
alkat; hanem ő csak halad.... halad....

„Holnap bizonyosan elérjük K-t, csak
addig, csak addig tartis életerem!“

A vihar pedig csak dübörgött; nem szánta
meg a szegény haladót, nem a szegény gyer-
mekeket.

Hah! — most pedig sipító szélroham hen-
gerít le egy iszonyú hógömböt és ez gurúl a
völgynek. Azután le csendesül az ördögi lárma.
A hótömeg fehér ösvényt hagyott maga után;
lesodort magával nehány sudár szálát és ut-
jában — lesodorta a pogány Mentort: Ebn-
Lenket, védeczeivel: Frigyes és Edmuddal. —
Túlpan pedig az északi oldalon szegény,
gyászba burkolt nő igyekszik áthatolni egy
sziklahasadékon. A sikos jégben minden léptére
elcsuszik s alig bír beleszimpaszzkodni holmi
befagyott gyökérbe.... kiaszott kezei ledör-
zölödték, hajai ziláltak, ruhája csupa rongy:

hanem ő azért igyekszik: hisz neki gyerme-
keit bírnia kell!

De az akarat, az örült elzántság nem
állhat ellen a lankadságnak. A fagy kicsavarja
a nő kezéből a tartott gyökeret, és a szegény
anya — lezuhan a sziklahasadékba. —

A vihar csak fújja, fújja lelketlenül har-
sogó kurtjét az anya, gyermekei, és a jó po-
gány közös sirja fölött.....

A közös sir fölött: mi egyeduli jutalma
volt a nemes szívek törekvéseinek.

* * *

És ime! itt vannak az „áldozatok“!
De ki szerezte ez „áldozatoknak“ a közös
fájdalmat, a közös vesztet?!

„A sors“ — felel rá a könnyelmű felü-
letesség, kinek szokása mindent a végzetnek,
a véletlennek tulajdonítani.

Mi pedig, ha beletekintünk ama havasi
sírokba, a káprázat alatt bizonyosan a gaz
Özsbé arcát látandjuk, ki elég istentelen volt,
a többi csabítókkal együtt anyyi család bold-
dagságát, reményét feldulni. —

Mert mi egyéb a boldogság, mint sima
viztükör? csak egy kavics is elég arra, hogy
az alanti iszap zavarossá tegye a vizet és —
a hóhérlékek nem átálják belevetni ez egy
kavicsot. — Mi egyéb a boldogság, mint láng,
mit egy oldalról a jó, a másikról a rossz szel-
lem szít? — De hányszor gyöz a kakoda-
mon lehellete az agathodaemoné fölött és ak-
kor a láng elaszlik és fel sem éled soha!

To-
zot
és id
egybe
fegy-
tagok
zött n
évi V

XII. szolgabírói kerület... XI. szolgabírói kerület...

XII. szolgabírói kerület... XI. szolgabírói kerület...

XII. szolgabírói kerület... XI. szolgabírói kerület...

XII. szolgabírói kerület... XI. szolgabírói kerület...

XII. szolgabírói kerület... XI. szolgabírói kerület...

XII. szolgabírói kerület... XI. szolgabírói kerület...

XII. szolgabírói kerület... XI. szolgabírói kerület...

XII. szolgabírói kerület... XI. szolgabírói kerület...

XII. szolgabírói kerület... XI. szolgabírói kerület...

XII. szolgabírói kerület... XI. szolgabírói kerület...

XII. szolgabírói kerület... XI. szolgabírói kerület...

XII. szolgabírói kerület... XI. szolgabírói kerület...

XII. szolgabírói kerület... XI. szolgabírói kerület...

XII. szolgabírói kerület... XI. szolgabírói kerület...

XII. szolgabírói kerület... XI. szolgabírói kerület...

XII. szolgabírói kerület... XI. szolgabírói kerület...

IX. A módosi szolgabírói kerület, székhely Modos: 1. Modos 4506, 2. Stefanföld 2329, 3. Német- és Román-Szárcsa 2838, 4. Szerb- és Horvát-Neuzina 3441, 5. Csávos 1127, 6. Gyér 1240, 7. Tógyér 1025, 8. Kanak 1042, 9. Gád 975, 10. Szerb- és Horvát-Bóka 3725, 11. Káptalanfalva 356, 12. Szécsény 2122, 13. Surján 646, 14. Fodorháza 198, 15. Dolác 1330, 16. Ofszenicza 1406, 17. Szóka 1019, 18. Bánlak 2400, 19. Partos 409, 20. Tolvádia 2055, összesen 34.682 lélek.

X. A zichyfalvi szolgabírói kerület, székhely Zichyfalva: 1. Zichyfalva 2937, 2. Szt.-János 1369, 3. Margitta 1986, 4. Györgyháza 528, 5. Úrményháza 1740, 6. Barachháza 559, 7. Szécsényfalva 768, 8. Hajdusitz 1762, 9. Krivabara 514, 10. Maleniczfalva 880, 11. Nagy-Gaj 1881, 12. Margitica 1066, 13. Dobricza 2721, 14. Háncsa 2540, 15. Szeleus 2541, 16. Alibunár 3632, 17. Szt.-Mihály 3304, 18. Sándorf 598, összesen 31.326 lélek.

XI. A pancsovai szolgabírói kerület, székhely Pancsován: 1. Petrovszelo 4792, 2. Czrepája 4683, 3. Dolova 6137, 4. Franzfeld 3226, 5. Neudorf 6975, 6. Borcsa 1049, 7. Bresztovác 2486, 8. Gisellahán 745, 9. Glogon 2749, 10. Homoliz 4184, 11. Ivanova 844, 12. Jabuka 3164, 13. Marienfeld 1060, 14. Ovesa 1580, 15. Sefkerin 2786, 16. Starcsova 3227, összesen 49.687 lélek.

XII. Az antalfalvi szolgabírói kerület, székhely Antalfalva: 1. Ferdinandsdorf 1420, 2. Albrechtsdorf 1151, 3. Antalfalva 3254, 4. Baranda 2140, 5. Debelyáca 3471, 6. Jarkovác 2427, 7. Számos 2331, 8. Königsdorf 1125, 9. Ludwigsdorf 3755, 10. Oppova 3769, 11. Uzdin 5338, 12. Farkasdin 1964, 13. Idor 2073, 14. Leopoldova 2406, 15. Perlasz 3553, 16. Rudolfsgnad 1939, 17. Szakula 2620, 18. Tomaschevác 2520, összesen 47.255 lélek.

Ilyképen az eddigi huszonkét kerület közül tíz szolgabírói kerület megszűntnek, és megalkarítottak tíz szolgabíróinak fizetésé, mi 1600 forintjával véve tizenhat ezer forintot tesz ki évenként. Ha minden szolgabíró egy segéddel látatnék el, oly szolgabírók mellé pedig, kiknek kerülete nagyon nagy kiterjedésű két segéd adatnék, s annak folytán 15 segédi állomás szervezetnek 800 forint fizetéssel és 200 forint általánnyal, összesen tehát 15.000 forint fordítatnék a szolgabírói segédek fizetésére, az eddigi szolgabírói fizetések összegéből ezer forint megtakarítatnék és mellette a közigazgatás gyorsabba tétetnék. A szolgabírói irnokokat megszüntetnék véleményemem, és helyükbe minden szolgabíró mellé egy díjokat adnék 365 forintnyi évi fizetéssel; s ha vesszük, hogy a 22 irnoknak 11 ezer forint jár, a 12 díjoknak pedig évenként 4280 forint jutna, úgy e rovatnál 6720 forint lenne ismét megtakarítható.

Az ekkép megtakarított 7720 forint és az orvosok eddigi fizetésére fordított 5000 frtnyi összeg elegendő lenne a tizenkét kerületi szolgabíró mellé adandó 12 kerületi orvos fizetésére, a kiket 600 forint évi fizetés és 100 forint általánnyal véleményemem ellátni, és a mi 8400 forintba kerülne; maradna még megtakarítva 4320 forint, a mely összegből 12 babai állomást szervezünk egy-egy állomást 120 ftal, összesen évenként 1440 ftal. A még fennmaradandó 2880 frtnyi megtakarítást a csendőrségre fordítanám, és adnék minden szolgabíró mellé egy csendőrbizost 800 forint évi fizetéssel, 10 lovas és 2 gyalog csendőrt, miután járhatlan utaink és a kerületek kiterjedése a gyalog csendőrök czélszerűtlenségét bizonyítja.

Nem vagyok szakavatott, de nem is tartozik ide, hogy az összes megyei budgetet számáról számra kitüntessem; czélem volt a kikerekítés, és annak bebizonyítása, hogy a költségvetés keretén belül eszközölhető az újjászervezés. A tárgy zárt megbeszélése és a tervnek megállapítása a bizottság dolga leendő, részemről csak anyagot kívántam szolgáltatni, hogy legyen valamint a bizottságnak úgy a nagy közönségnek egy bizonyos kiinduló pontja. Végre meg kell még jegyezmem, hogy a fent elöadott indítványomból oly kevés ragaszkodom, miszerint azon perczen, midőn az ellenkezőről, mint jobbról, meggyőződom, kész leendek azonnal az utóbbit elfogadni és magamévá tenni, mert nem volt szándékom valakire ráoktroynálni véleményemet, hanem eszmecséret provacálni, hogy annál tökéletesebb legyen a szűkebb körű bizottság által kidolgozandó terv, és hogy több alkalma és ideje, és tágabb tere legyen a közönségnek észrevételeinek megtevéle, és netáni igényeinek érvényesítésére. *)

*) Ezen czikket, mely egy a megvált és a közigazgatást alaposan ismerő t. barátunktól ered változtatás nélkül közöltük, de készséggel tért nyitunk az ellenvélemények is, sőt igen üdvösek tartanók ezen ügyben az eszmecséret annál is inkább, minthogy a t. czikkirő nézetétől a szolgabírói járások számát és a községek beosztását illetőleg saját véleményünk eltér. (Szerk.)

Torontálmege közigazgatási bizottsága fegyelmi választmányának ügyrende.

(Vége.) I. Egybehívása.

1) A fegyelmi választmány ülésének helyét és idejét az elnök határozza meg s a tagok egybehívásáról ő gondoskodik.

2) A meghívások, melyekben az előadandó fegyelmi ügyek egyenként felsorolandók, a tagoknak legalább négy nappal az ülés kitűzött napja előtt kézbesítendők.

A megjelenésben gátolt, vagy az 1876 évi VI. t. cz. 20. §-a értelmében magát ér-

*) Ezen czikket, mely egy a megvált és a közigazgatást alaposan ismerő t. barátunktól ered változtatás nélkül közöltük, de készséggel tért nyitunk az ellenvélemények is, sőt igen üdvösek tartanók ezen ügyben az eszmecséret annál is inkább, minthogy a t. czikkirő nézetétől a szolgabírói járások számát és a községek beosztását illetőleg saját véleményünk eltér. (Szerk.)

dekltenek tartó rendes tag az ülésbeni részvételének akadályát az elnöknek az ülés megelőzőleg 48 óra előtt szóval vagy írásban bejelenteni tartozik.

3) A rendes tag akadályoztatása esetében az elnök intézkedend, hogy helyébe az illető póttag kellő időben behívassék.

A törvényhatóságilag választott tag helyébe a választott póttag, az államtisztviselői tag helyébe pedig az államtisztviselői póttag hívandó be.

II. Ülés.

4) Az elnök nyitja meg és zárja be az ülést, annak méltósága fölött örökdi; a csendet és rendet fenntartja, s tanácskozmány szabályszerűségéről gondoskodik.

5) Az előadás nyilvános. — Hallgatokul csak felnőtt személyek bocsátatnak be.

III. A határozat előkészítése.

6) A fegyelmi választmány előadja: a törvényhatósági főjegyző, illetve helyettese.

7) Az előadó a választmány határozata alá terjesztett minden ügyről tényállási vázlatot és kiadmányi tervet készít.

Az elnök az ügyiratokat, valamint a tényállási vázlatot és kiadmányi tervet előadás előtt is megtekintheti.

8) A kiadmányi terv világos és szabatos legyen, s akként szerkesztessék, hogy határozattól leendő elfogadása esetén a kiadó azt szó szerint leirathassa.

9) A határozatban az intézkedés és indokolás elkülönözten terjesztessék elő.

IV. Előadás.

10) Minden ügy szóbeli előterjesztés által adatik elő.

Mind az elnöknek, mind a tagoknak joguk van, bármely irat megtekintését vagy felolvasását kívánni, s az ügy állása és részleteire nézve az előadóhoz kérdéseket intézni.

V. Tanácskozás és szavazás.

11) Előadás után tanácskozás és határozat czéljából a hallgatóság elváltolítandó.

A szavazás alapját az előadó által felolvasandó kiadmányi terv képezi.

A szavazás az elnök által felteendő részletes kérdések szerint elkülöníthető, de az ügy minden esetre ugyanazon tanácskozás alatt eldöntendő.

12) A tagokat szavazásra az elnök hívja fel a szavazó szavazatát indokolni köteles.

Az elnök saját véleményét csak a szavazás végeztével nyilváníthatja.

13) A határozat kimondása előtt más meggyőződésre jött szavazónak jogában áll előbbi véleményétől eltérőleg szavazni, míg az elnök a határozatot végleg ki nem jelentette.

14) A határozatot az indoklás főbb pontjaival együtt az elnök ismét nyilvános ülésben, előszóval hirdeti ki.

15) A kiadmányi tervtől eltérő határozatot is az előadó köteles szerkesztetni.

A kisebbségben maradt szavazó önmaga által szerkesztett különvéleményeit beadhatja, mely minden esetben az ülés jegyzőkönyvé mellé csatolandó.

VI. Jegyzőkönyv.

16) Minden ülésről jegyzőkönyv vezetetik, melynek bevezetésében az ülés napja, továbbá a jelenlevők nevei foglaltatnak.

A balhasábra jő az előterjesztett ügydarabok iktatói száma s rövid kivonata, az előadás sorrendje szerint.

A szavazás folyamata a szavazatoknak különvélemények szerinti alakulása, a határozat rövid érdeme s végre, hogy a kiadmányi tervtől eltérő határozat, kinek indítványára hozott, jobb hasábjára irandó.

17) A jegyzőkönyvet a főjegyző, illetve helyettese vezeti, s az elnökkel együtt ő írja alá.

A jegyzőkönyv ívei évről évre bekötve meg őrizendők.

VII. A határozat kiadása.

18) A határozat fogalmazványa az elnök által hitelesítetvén, és ezen szóval: „kiadandó” valamint aláírásával ellátatván, kiadványozás végett az összes iratokkal együtt a segédhivatalba küldendő.

19) A fegyelmi választmányi határozatai jelentései és megkeresvényei ily keletezéssel: Torontálmege közigazgatási bizottsága fegyelmi választmányának 187... hó... napján tartott üléséből, az elnök aláírásával és a közigazgatási bizottság pecsétjével ellátva adatik ki.

VIII. Jelentés.

20) Ha az illető tisztviselő ellen a fegyelmi eljárást a közigazgatási bizottság rendelte el, a fegyelmi választmány határozata a közigazgatási bizottság legközelebbi ülésén elnökileg bejelentendő.

21) A jogerőre emelkedett határozat az illető tisztviselői hatósági főnökével végrehajtás végett közöltetik.

10. sz. közig. bizott.

Ezen ügyviteli és tanácskozási szabályok Torontál mege közigazgatási bizottságának Nagy-Becskerekben 1876. novemberhő 6-án tartott rendes ülésén elfogadtattak.

Hertelendy József s. k., főispán, a közig. bizotts. elnöke.

Tabakovich Gusztáv s. k., főjegyző, a közig. bizotts. jegyzője.

HETI SZEMLE.

A háboru színhelyéről. A fegyverszünet valószínűleg meg fog hoz-

szabhattatni. A bécsi török képviselőség legalább oda nyilatkozott, hogy a porta hajlandó lenne a fegyverszünetnek több hétre való meghosszabbítását elfogadni. — Montenegróban örömmel várnak egy kielégítő területnyújtást és egy kikötő átengedését Montenegró számára. — Az alkotmány kihirdetését az insurgált tartományokban a hatalmak ellenzése daczára is napról-napra várhatni. — Bolgárország occupatióját a porta minden körülmények között casus bellinek fogja tekinteni. A Bulgáriába szánt orosz occupatiós hadsereg, mely a dunai hadsereg címet viseli, csak 150,000 emberből állván, itt egyáltalán azt tartják, hogy az nem sok bajt fog a török haderőnek okozhatni. Az inség a háboru színhelyein mindenfelé leirhatatlan.

Politikai helyzet. A konstantinápolyi diploma-gyűlés mindenekelőtt a békekötés anyagi kérdéseivel látszik foglalkozni. E szerint a béke feltételei, a reform- és autonómia-kérdések előtérbe, a garantikérdés pedig másodsorba állítatnak. Ez ügyfelosztás az időrendre s nem a tanácskozási tárgyak politikai rangjára vonatkozik. Mert hiszen anyai bizonyos, hogy a pacificatio ügyében a garantia-kérdés a mindenekelőtti; ebben rejlik a jövő bonyolódások főcsirája, az eshetőleges szakadás kiindulási pontja. A békefeltételeket illetőleg a conferentia egyetértésre jutott. Szerbiával a status quo ante alapján fog a béke megkötettni; Kis-Zvornikot, mely örökös recriminációkra szolgáltatott okot, európai ajándék gyanánt a herceg fogja kapni. Kedvezőben viselik magukat a konstantinápolyi államférfiak Montenegró irányában. — Montenegró a „Correspondenz Hava” szerint tetemes területnyújtást nyerend. A Banjani és Piva, a Kuci és Moraca vidékek a hercegséghez fognak csatoltatni; ezek a háboru tartama alatt különben is legbűségesebb szövetségesei valának Nikitának. Az európai nagyhatalmak nem nagy sülyt fektetnek Montenegró e területiális kiterjeszkedésére. Bulgária, Bosznia és Herzegovina reformátását illetőleg kevésbé határozottak eddigéig a javaslatok. Csak annyit tudni, hogy az európai hatalmaknak „bizonyos intervenciója” mellett keresztény gubernatorok fognának ott alkalmaztatni. — Nehézségek e tárgyban alig fognak felmerülni, mivel a conferentia már kész előmunkálatok, az Andrassy-féle javaslat, a berlini memorandum és diplomatai saját tanulmányai alapján fogja a tárgyat eldönteni. — Ily körülmények között tehát nagyobb bizalommal lehet a conferentia eredményei elé tekinteni, semmint azt kezdetben feltételezni lehetett. — Mert a garantia-kérdés veszélyei is vesztetni látszanak előlőbb, mióta Oroszország Bulgária elfoglalását nem tartja többé sine qua non-nak arva nézve, hogy a conferentia határozatait sanctionálhassa, megelégedvén a portára octroyalandó más egyéb kezességi mozzatokkal is. Valószínűleg csak nagyon szelid coercitiv lépés fog a porta ellen intézteni; de meglehet az is, hogy a porta a legszelidebb coercitivának is ellenszegülend, s ez esetre elkerülhetetlen lesz a szakadás a portával. Azonban, ha a porta enged: úgy akkor a tanácskozások békés eredményére bizon lehet számítani. Egyébaránt, ha ezen általánosan óhajított eredmény bekövetkeznék is, arra még senki sem gondolhat, hogy a javasolt reformok életbeléptetésében a kelet problémái definitív megoldást nyernek.

Itthon. A birodalom mindkét fele országgyűléseit folytonos izgalomban tartja még a bankkérés, melynek rövid időre kilátásba helyeztetted kedvező, megoldása a mai napig még nem ment teljesedésbe! Bajos is ez ügyben okos megállapodásra jutni, miután az osztrák képviselőház többsége valószínűleg nyitott háborút indított ellenünk, nem egyszer fejezték ki, hogy kizárólag csak Ausztria érdekeit veszi figyelembe, Magyarország anyagi existenciáját mísem törődik, sem azon következményekkel, mik a dualismus sarkalatos és mellőzhetlen alapelveinek lábbal tapodásából az egész monarchiára súlyosodni fognak. Ily ész- és jogellenes esélyre nem számíthatott kormányunk, s így természetes, hogy a sok értekezlet, tanácskozás, országgyűlési szöszpör daczára is, ma még mindig a legválságosabb dilemma előtt állunk. Egész legiója jelentekzik a tanácsadóknak, a javasloknak, de pozitív eredmény azért még sincs. A haza életérdek s a becsület egyaránt tiltja kormányunknak, hogy a f. é. május- októberben tett rendkívül lényeges engedményeken még túlmenjen; az osztrák kormány pedig kétszínűsége s ügyetlenségével oly vermet ásoit a kiegyezési alkunak, melylyel együtt ő maga is belesett. A korona által eddig sem az egyik sem a másik kabinet lemondása nem fogadtatott el, habár a válság kezdete óta már mindkét kabinet érzékeny vereséget szenvedett. Az áthidalhatlan és semmikép sem összegegyeztethető elvi ellentétet valószínűleg oda viszik a dolgot, hogy az egész közigazgatási alku megbukik s lesz majd önálló magyar nemzeti bankunk! Ausztriának rég észlelt törekvése, hogy Magyarországot a végsőre kényszerítvén, törést idézzen elő s a következőként zavar folytán bennünket ismét az osztrák centralisatio békőiba verjen. Sokkal tovább elöhaladt de Pretis és Lasser urak intrigájba, sokkal jobban ellenünk uszították a Reichsrath többségét, semhogy attól legmér-

sékeltebb igényeink méltánylását elvárhatnók. Másrészt a magyar kormány is eljuttat az engedmények legszélsőbb határáig, s még a jelen parlamenti többségénél sem vihetné ki, hogy az még több concessióhoz beegyezését adja. A bécsi bankkal pedig semmi közünk sem lehet mindaddig, míg a két kormány közti elvi meg egyezések hiányoznak.

Oroszország. Gorcsakoff Loftus lord angol követnek őszinte örömet nyilváníta, hogy Salisbury marquis Ignatyeff tábornokkal a conferentia legfontosabb kérdéseit illetőleg meg egyezésre jutott. Oroszországban határozottan hátrafelé koncentrálódnak! Mérsékletet színelnek valóságban csak azért, mivel nagyobbseru actióra nincsenek elkészülve; szeretnének e mérsékletökert általános dicséretet aratni, noha csakis a vas kényszerűségnek engedelmessékednek. Nincs kétség benne, hogy a háborút nagyon szeretnék muszka uraimék elkerülni. Már maga a mozgósítás 142³/₄ millióba került. Képzeltetni mennyi itt a lopás! Csak magában az odesszai hadkerület raktaiban 28 millióra rugó sikkasztást fedeztek fel. Oly felszerelvényeket kénytelenek most beszerezni, melyekről az acták lapszáma jelenték, hogy nagy mennyiségben vannak meg. Nehány tábornok perbe fog idétetni. Hat felügyelőtisz more patrio, éjszakánként idején Archanzelskba deportáltatott. Jekaterinoslawban 225,000 vászoning, 122,000 pár csizma hiányzik, mely portékákért pedig 700,000 frtnál több adatott ki. Sőt a löszkészlet sincs meg megközelítőleg kielégítő mennyiségben. Oroszországban szeretnék tehát, ha Anglia által elriasztatnának a háborútól. A kérdés most már csak az: hogyan mentés meg a becsületet? Már ami Angliát illeti, e között és Oroszország között Bismarck koma majd csak építene valahogyan egy hidat. Hanem a porta, a porta? E gonosz szomszéd soha sem fogja megengedni, hogy idegenek az ő birodalmából occupáljanak. Nem volna-e tehát jobb az occupatióval teljesen felhagyni? Ez az a kérdés, mely jelenleg Oroszországot nagyban foglalkodtatja. E terrenumon harcol egymással a háboru s a béke pártja.

Franciaország. Franciaországnak új kabinetje van. Elnök Jules Simon, egyszerű miniszter; Martel, a senatus eddigi alelnöke, igazság- s vallásügyi miniszter; az államkormány többi tagjainak demissiója nem foadatott el. A krízis megoldását Franciaországban szerencsésnek mondják; a lapok általános helyesléssel fogadják azt, kivéve a radikálisokat, kik Berthaut-t ki nem állhatják.

Németország. Parlamenti körökben meg erősítik, hogy Molke tábornag egy localizált orosz-török háboru eshetőleges eredményei felől következőleg nyilatkozott. Molke azt tartja, hogy nehéz feladata lehetne Oroszországnak a porta elleni háborút gyorsan és szerencsésen befejezni. — A hadvezér Törökország 1828—29-ki állapotaira emlékeztetett. Akkor, megfosztva a janicsároktól, még kevésbé tudtak Konstantinápolyban tanácsot s vizsgálatást találni, mint mai napság, midőn harczipes sereggel s oly tisztekkel rendelkeznek ott, kik sok katonai tapasztalást szereztek maguknak, s magukat különben is derék hadfiaknak mutatták be. Ama háboruban, mely az adrianopoli békével végződött, csak mintegy 40,000 embert állíthatott ki a szultán a török haderő ellen, s a törökök, nélkülözve mindent, a 120,000-nyi jól felszerelt orosz sereg ellen a legmakaacsabb ellentállást fejtették ki. Még akkor is, midőn az oroszok már Adrianopolis alá érkeztek, Knezebeck porosz tábornok békeküldöttsége valószínűleg jó szolgálatot tett nekik. Az oroszoknak nem szabad tehát könnyű s gyors győzelemre számítaniok. A katonaságra nézve fáradságossá s hosszadalmasá válhatik a harc, míg a vezérek alig fognak azon helyzetbe jöhetni, hogy nagyobbseru és fényes eredményeket felmutassanak.

Szerbia. Marinovits szerb felhatalmazott még mindig Szentpétervárot tartózkodik, folytatván ott fáradozásait az új szerb kölcson végleges megkötésére. — Szerbia suverén hercegségre történt emeltetésének emlékkünnepén, december 12-én ünnepléses istentisztelet tartott a belgradi metropoliban, melynél Milan herceg is megjelent. Az az alkalommal tartott egyházi beszéd a háboru megújításának szükségességét hangsúlyozta. — Egész határozottsággal állítatik, hogy Tschernajeff visszatér Szerbiába. — A szabadságot katonaság beszállítása december 22-ére van kitűzve. A hivatalnokokat és katonatiszteket december 13-án már az új szerb bankokkal fizették. A Belgrádban állomásozó lovasszázadok Kladovába parancsoltattak.

HIRHARANG.

* Karácsony. Csunya vendég köszöntött be az idén sok családnál, bimbójában letrött nem egy virágot és elültette ott-künn a hideg temetőbe, új virágos ágyba. Már neve hallatára is borzad az ember; megrémül, sirva fakad, ha ez az ember még anyja is. Mintha a halál csoszogását hallanók e szóban: „Dyphtheritis”. El e csunya vendéggel! — Egy másik vendég kopogtat most az ajtón. Arany sugarak környezik körülöt piros gyermekorvócskáit; nehogy fölbressze az aluvó kisedeket, sarutlanul jön be a „kulcslyukon”, kötényében aranyos díval, almával, játékszerrel, egy hogy alig bírja, még három angyal segít neki. E kis vendég neve Jézus.

Ő sorra járja mostan a boltokat. Betér Weisz Hermann-hoz, ott összevásárol szelbnel szelb babukot, mikre már nézni is gyönyörűség; egész edénygazdaságot, konyhát, úgy hogy a kis Bébé valóságos megfőzheti az oszonnamaradékokat; a nagyobb gyermekek számára is megrendel szép teknőhéj-fésűt, gyöngyház-étüst; hanem ezt már nem viszi maga, Gábor arkangyallal viteti, ennek nagyobb is a pénzeszacskója. — Azután benyit Póti Benőnél; hol a nyálákságok nagy választékban kínálnak; szép honbonnierok, csecebecsek, mind beleraknak a kis Jézus feneketlen tarisznyájába. — De Jóska és Miczi olvasni is tudnak; Jézuska erről sem feledkezik meg. Mangold Hermann könyves boltjában leszedi a polczról a tarka-barka képekonyvet, amit sem Jóska, sem Miczi nem fognak ám két nap mulva összeszaggatni; — az Irén számára pedig, akit már 18-ad ízben látogat meg a Jézuska, kiválogat szép verses könyvet, mincképpen olvasásánál úgy el-le lehet sóhajtozni; pompás elefántcsontos, bársonyos, ezüstkapcsos imakönyvet; Miskának pedig, ki már nagy deák, a második latinba jár: monogrammos levélpapírost. — Kocics Sándornál szintén összevásárol egy kosárravaló játékot, lovashuszárt, bajazott, gyapjas bárányt, mozgó fejű barátot. — De nincs olyan bolt, hol ne találja valamit, mire neki szüksége van. Jó szövegetek Eisenstädternél, Stagelschmidtnál, új ruhákat Rothmillernél, Blühweisznál, Grünbaumnál, — mindent-mindent megnéz a kis Jézus. — Midőn pedig hazamegy, betekint erszényébe és látja, hogy a pénze tisztára elfogyott. Mindegy, ez őt nem busítja. Ott van a jó atyauristen, akinek nem fog ki egyhamar a kasszája. Bármily gondok nyomják vállainkat; ezt az egy ünnepet, a karácsonyt, tartsuk vissza az örömök számára; legyünk ekkor gyermekek az örömben és örüljünk mindnyájan a gyermekekkel!

* Személyi hírek. Kamenszky György szab. áll. honvédfőhadnagy e rangjáról lemondván, lemondása elfogadtatott. — Szilágyi Sándor fehértelplomi kir. tszéki irodai igazgató ugyanily minőségben a nagy-beckereki kir. törvényszékhez helyeztetett át. — Wippler Sándor módosi kir. telegkönyvezető a zombori kir. törvényszékhez lett áthelyezve.

* A farsang előzele. Az idén nem igen lengede a vig farsang előzele. Volt idő, mikor ilyenkor már újajkon számláltak a leendő balokat; most még alig vettük észet egynék is. De a „jótékony négyzet” reputációja érdekében reméljük, hogy ha minden elmarad, ha minden fölfordul, ha a Bega visszafelé foly: még akkor is megfogja tartani rendes táncvirágját. Csödöt mondhat minden firma, de rendíthetetlenül álljon meg a régi jó czég: „A jótékony négyzet bálja.”

* Lemondás. A török-becei takarékpénztár igazgatója, dr. Tauszig Aladár úr, bejelenté az állásáról való végleges lemondását.

* Új püspök. Dobó Miklós, Szegedrókusi plébános, ki azelőtt hosszú ideig Csókán lelkészkedvén, megynében is általában ismert és tisztelt egyén, örvendetes hallomás szerint legközelebb kassai püspök k fog kinevezetni. Dobó már praesentálta is magát a kormányánál, a hercegprinszánál és mint leendő suffragánus az egri érseknel. Nagyon kitünő bizonyítvány az a csanádi egyházmegyének különben is hazaszerte magas existimatióban álló clerusára nézve, hogy tagjai közül rövid idő

alatt négy püspököt s egy érseket nyert az egyház.

* Nemzeti emlékművek iskoláiban. Dölle Gyula t. barátunk, a lippai polgári iskola derék igazgatója, az ottani polgári és elemi iskolákban nemzeti emlékműveket léptetett életbe, hogy azok által az ifjúság szívébe jó korán elplántáltassék a hazánk nagyjai iránti kegyelet s ápoltság, a honszeretet. Az ünnepek sorrendjét Vörösmarty Mihály koszosos latosunk multkori születésnapjának megünneplésével nyitja meg. Az elemi iskola egyik tágas termében, Vörösmarty díszesen megkoszorozott mellképe körül nagy számban gyűlt egybe a tanulóifjúság s igen válogatott előkelő közönség. Az ünnepek tartalomdús bevezető beszéddel kezdődött, melyben Dölle igazgató vonzó egyszerűséggel s meglepő szép nyelvezettel fejtegeté a nemzeti emlékművek jelentőségét. Erre az ifjúság a Kőlcsey-hymnust zengette. Vörösmarty saját alkalmi költeményét szavalta el, utána pedig egy első osztálybeli polgári iskolai tanuló, a kis Filimon János, általános meglepetést ébresztett a „Szózat” correct elszavalásával. Következett Dölle Gyula hazafias „emlékbeszéde”, melyben nemzeti irodalmunk azon szakát esetelőd találoán és sok tanulmányon, midőn Vörösmartyval egy szent sereg állt vala őrt nemzeti nyelvünk mellett, feladatát tüzven ki annak művelését s az irodalomban felvirágoztatását. Az ünnepeket még több tanuló sikerült szavalata s szép magyar dalok elzengése fűszerezte. Bevezetésül az igazgató buzditó beszédet intézett az ifjúsághoz atyai kenetteljes hangon, mely nemcsak a zsenge keblekre, hanem a jelenvölt közönségre is bizonyára üdvös, maradandó hatást gyakorolt. Részünkről melegen üdvözöljük a lelkes tanterfű életrevaló eszméjét, s meg vagyunk győződve, hogy a tanulóifjúság buzditására s épülésére, a tettekben tündöklő honszeretethez a zsenge szívekben élesztésére, alig lehet már nemesebb s czélravezetőbb eszköz, mint az ily iskolai nemzeti ünnepek megtartása. — Dölle úr, főleg a vegyes nemzetiségű lippai vidéken, kitünő szolgálatait tesz a hazának, midőn tanterfűi hivatásának helyes felfogásával a magyarosítás ügyét oly hatatosan előmozdítja. Vajha nemes törekvése nálunk is minél több követőre találna!

* Proximus ardet Ucalegon. A mult-heti erős esőzések következtében 15 lábnyi magasságra emelkedett már a Tisza vize. Azon területek, melyeket a tavaszi áradás elpusztított, nagyobb részt ismét megtelek vízzel. A megrongált föltekéket eddigig csak helyi-alközel lehet felépíteni. Az aggodalom általános! Szakértők azt véleményezik, miszerint egy netán bekövetkező még magasabb vizzállás, a még fenlevő föltekék jelen átázott, megviselt állapota mellett, roppant szerencsétlenség, megmérhellen károkat zúdítana megynékre. Védműveink az idén már alig lesznek képesek ellenállani, ha a Tisza, mely folyton nő, a mostani vizzállás fölé még csak 3—4 lábbal is emelkedne. A veszedelem tehát ismét közelről fenyeget bennünket, sarkunkban van. Nem ártana a szükséges óvatosságokat a megnye s a társulatok részéről haladéktalanul megtenni. A fenyegető helyzet közepette kellemetlenül érintenek bennünket még ama hírek is, mintha az egyes öblözetek s védmű-

vonalak érdekeltjei közt utóbbi időben megrendített volna a nélkülözhetlen egyetértés. A többi közt a Kikindán székelt „Tiszaszabályozási egyetestszélyről” azt beszélük, hogy a f. hó december 12-én tartott közgyűlése alkalmával némi egyenlenségek keletkeztek kebelében. Az ilyesmi, kivált veszély idején, rossz hatással van a közönségre; a differenciákat okkalmóddal el kell simítani!

* Tragicus eset adta elő magát e napokban Török-Becsén. Novák Mária, 16 éves viruló hajadon, kora reggel felkelt s kis testvéreivel ingerkedve sürgölgött toilletjét rendbe hozni, hogy a hajnali misére eljusson. Midőn czipőjét fűzőgeté, öcsöce játék közben kissé meglökte, úgy hogy a leány egy mögötte álló székre hanyatlott vissza, melyről aztán a földre zuhant. Legott borzasztó főfájást kezdett érezni, s alig negyed óra mulva meghalt. A szülők s testvérek fájdalma leírhatlan, melyben a közönség is a temetés alkalmával nagy részvételt osztozott.

* Gyilkossággal párosult postarablás. E hó 10-én a kis-zombori székpostakocsisát ismeretlen rablók meggyilkolták és a postát kirabolták. A borzasztó tett a Kis-Zombor melletti szőlők alján követetett el, hol az áldozatul esett kocsis hulláját és a kirablott postakocsit feltaláltak. A tettesek kézrekerítése iránti szükséges intézkedések megtétek. Így jelentik ez esetet a „Tem. Lap.” Kis-Zomborról, decz. 12-ről, pedig ugyane tárgyban a következőket írják nekünk: Községünket és egész vidékünket legnagyobb izgalomban tartja azon vakmerő gyilkossággal párosult postarablás, mely községünk alatt a Szőregre menő értékpostán f. hó 10-én este mintegy 7 órakerül a legélénkebb közlekedési uton — elkövetetett, a postaleány agyonverve, a pénzesleveleket tartalmazó láda feltörve találtatott, a pénzesleveleket a rablók magukkal vitték, az értékeleveleket szét szórták, az elrablott pénz megközelítőleg 8000 forintot tesz. — Ez alkalommal lehetetlen a legnagyobb megbotránkozásnak kifejezést nem adni azon könnyelmű, igazolatlan eljárás felett, hogy még a Makóról Kis-Zomborig menő postavál biztonsági fedezet megy, addig a koncentrált pontról Kis-Zomborról, — hol a Makó és Nagy-Szent-Miklós vidékének postaküldeményei találkoznak, Szőregig minden biztonsági fedezet nélkül halad a posta éjen át. Magyarazzák ezt meg az érdekelt postások, mert ily esethez lehetetlen a gazdálkodás elméletével előállni, a postai biztonság érdekében minden lehető elkövetni első kötelesség. Elszomorító azon újabb tapasztalható állapot, hogy alig mulik nap, hogy vidékünkön vagy a szomszédos határban elkövetett nagyobb szűrtől tolvajlás vagy rablásról nem hallanánk. A személy- és vagyonbiztonság vidékünkön maholnap oda súlyed, hol a Ráday-féle üdvös munkóidest megelőző rémkorszakban voltak és ezen borzasztó állapot kétségtelenül a szervezetlen, rendezetlen rendőrség mulasztásaiból, hanyagságából ered. Hónapok mulnak el a nélkül, hogy egy megyei rendőrt látnánk, aggodalmunk rendőrségünk hanyagsága miatt alapos, mert a hol a rendőrség az alföldön kötelességérzettel áthatva működik, ott a vagyon- és személybiztonság jó labon áll, pelda erre a szomszédos Csanád megye, hol teljes biztonság uralg. A postarablás és gyilkosság megvizsgálására még tegnap érkezett községünkbe a törvényszéki vizsgáló bíró és kir. ügyész, a vizsgálat folyamathatban van és minden irányu nyomozások

erélyesen eszközöltetnek, eddig 10 gyanus egyén fogatott el, a vizsgálat eredményéről annak idején értesitem.

IRODALOM.

A „Vasárnapi Ujság” december 17-ki száma következő tartalommal jelent meg: Salisbury marquis utja („Bismarck és Salisbury találkozás” czimképpel). — „Készülj hazám.” Költemény Dalmady Gyözőtől. — „Archimedes pontja.” Elbeszélés Törs Kálmántól. — Lotz Károly muzemini falstemenyei: „Árpád a legyőzött fejedelmeket fogadja.” Osmagyarok áldozása. — A keresztényiség első hirdetése (három kép.). — Oláh lakodalom. (Eredeti level Oltenitzától.). — A tenger vize ha megfagy, iható. — „Strogoff Mihály utazása Moszkvától Irkutskig.” Verne legújabb regénye. (két kép.). — A gépműhelyből (képpel). — A magyar házi ipar és a kendertermelés. Bakay Nándortól. — „A bébe előstején.” Karcolat. — Irodalom és művészet; közintézetek, egyletek; egyház és iskola, stb. rendes rovatok.

Ugyancsak a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Budapest, egyetemutca 4-ik sz.) megrendelhető a „Képes Néplap” legolcsóbb hetilap a magyar nép számára, mulatató és tanulságos tartalommal, s a hazai és külföldi politikát tárgyaló rendes rovatval. Előfizetési ára félévre csak 1 frt.

Uj zeneművek. Táborosky és Parsch jónévű zenemű kereskedésében legújabb megjelent: „Kecskeméti híres fogadó.” „Zápor esik a határon.” — „Tizenkettő, tizenhárom, tizenégy.” — „Egyet kettőt perdülök.” — „Tisza partján van egy kis ház.” — Az adós, az adós. Csárdás zongorára szerző Bibor Gyula. Ára 60 kr.

Közgazdaság.

A temesvári kereskedelmi és iparkamara f. évi decz. 19-én d. u. 3 óraker teljes ülést tartott következő tárgysorozattal: 1.) Titkári jelentés a f. októberről 6-tól máig eső időre. 2.) A nagyműtsó kereskedelmi ministerium leirata, a fenálló kamara részéről előterjesztett számadások tárgyában. 3. Az aradi kamara körözvénye egy egyetemes magyar kamarai gyűlés megtartása tárgyában. A kassai, debreczeni és budapesti kamarák erre vonatkozó átiratai. 4. Az osztrák nemzeti bank válaszirata a kamarának a visszleszámlálási hitel és a két aláírással ellátott telepitett váltók tárgyában kelt intézményére. 5. Forgács Jakab kereskedelmi ülnök lemondása és egy póttag megválasztása. 6. A nagyműtsó kereskedelmi ministerium leirata a Németországgal újlag megkötendő vám és kereskedelmi szerződés iránt adandó véleményezés tárgyában. 7. Ugyanaz a kamarai tagok és működő tisztviselői uti költségei s napi díjai tárgyában. 8. Az aradi kamara átirata a Maros-folyó felügyelőségnek Aradról Makóra leendő áthelyezése tárgyában. 9. A nagyműts. ministerium leirata, az 1869. deczember 30-iki álló vámszerződésben a gypaju és pamutárakra nézve megállapított vámtételek hatályon kívül helyezése tárgyában. 10. Ugyanaz a kamarai kerületnek a törvényhatóságok új beosztása folytán szükségessé vált kikerekítése tárgyában. 11. A temesvári kir. törvényszéki elnök átirata a váltói aláírások összehasonlítására az új váltó eljárás alapján szükséges 4 szakértőnek javaslatba hozatala tárgyában. 12. Egyéb indítványok.

H I R D E T É S E K.

Levélbeli megrendelések pontos eszközlése.

Gyönyörű szép női ruhakelmék a legdúsabb választékban bámulatos olcsón megszerezhetők

HAMBURGER ADOLF divatáru-raktárából Budapest, koronaherozeg-utca 8.

Minták ingyen és bérmentve.

1 hold 1066% ölni szántóföldre nézve, mely 150 ftra becsültetett bírói árverés utján leendő eladása elrendeltetett, ennek a helyszínén illetőleg a franyovai községhezánál leendő eszközlésére az első árverés határideje 1877. évi január 22-ik, a második pedig február 22-ik napjára, mindig délelőtti 10 órára tüzetik ki, oly megjegyzéssel, hogy a birtok csak a második árverésnél a becsáron alól el fog adatni.

Az árverezni kívánók, tartoznak a becsértéknek 10% bánatpénzzel letenni, az igért vételár pedig két részletben és pedig az árverésnél azonnal 1/2 részlet, az árveréstől számítandó egy hó alatt 1/2 részlet 6% kamatokkal együtt lefizetni azzal, hogy a bánatpénz az első részletben lesz beszámítandó. A többi árverési feltételek minden nap a hivatalos órákban, a telekkönyvi hivatalban, és az árverési határnapok alatt az árverező bírónál megtekinthetők.

Figyelmeztetnek továbbá a többi nem a bíróság székhelyén lakó jelzálogos hitelezők, hogy a vételár felosztása alkalmával képviseltesük végett helyben lakó megbizottat rendeljenek, s annak nevét és lakását e hivatalnál jelentésük be; ellenkező esetben képviseltesük végett gondnokul Szávics István helybeli ügyvéd kirendeltetik.

Felhívtnak mindazok, a kik a lefoglalt javak iránt tulajdoni vagy más igényt vagy elsőbbségi jogot érvényesíthetni vélnék, hogy igénykeresetüket a perrend 466. § értelmében e hirdetésny közétételének utolsó napjától számítandó 15 nap alatt, habár külön értesítést nem vettek is, ezen telekkönyvi hatóságnál nyújtsák be, különben azok az árverés folyamatát nem gátolván, egyedül a vételár feleslegére fognak utasíttatni.

Az árverés foganatosításával a t.-becsei kir. járás-bíróság jelentése bevárása mellett megbizatik.

Kelt a n.-becskereki e. f. kir. törvényszéknek 1876. évi február 5-én tartott üléséből.

Várady Mihály, kir. tszéki elnök.

curationi Generali trieszti biztosító társulatnak végrehajtható részére 3065 ft. és jár. kielégítést végett Napholt Mátyas nagy-beckereki lakos végrehajtást szenvedettől lefoglalt és nagy-beckereki község 421. számú tjkönyvben 65,000 ftra becsült 453. és 454. sz. ház és tartozékai 100 ftra becsült 3407/16. r.-sz. üres házhely továbbá a n.-becskereki 3037. sz. tjkönyvben 400 ftra becsült 449. sz. ház és tartozékai végre 1600 ftra becsült (9377—9378.) r.-sz. ház és szőlőlől álló ingatlan vagyonára nézve II-ik bírói árverés elrendeltetvén, ennek a nagy-beckereki e. f. kir. törvényszék telekkönyvi hivatalában leendő eszközlése végett határidőül 1877. évi január 17-ik, napjának, d. e. 10 órája tüzetik ki azon kijelentéssel, hogy a fennebb körtürlt ingatlan javak becsáron alul is eladatni fognak.

Az árverési feltételek minden nap a hivatalos órákban a telekkönyvi hivatalban, az árverési határnapokon azonban a kiküldött végrehajtonál megtekinthetők.

Egyszersmind pedig azon jelzálogos hitelezők, kik nem ezen telekkönyvi hatóság székhelyén vagy annak közelében lagnak, felszólíttatnak, hogy a vételár felosztása alkalmával képviseltesük végett ezen hatóság székhelyén lakó megbizottat rendeljenek, s annak nevét és lakását az eladásig jelentésük be, mert ellenkező esetben a részükre kinevezendő gondnok által fognak képviseltetni.

Jelen árverés foganatosításával Marianovich János, kir. bir. végrehajto jelentéstétel kötelessége mellett megbizatik.

Kelt a n.-becskereki e. f. kir. törvényszék telekkönyvi osztályának, 1876. évi november 18-án tartott ülésében.

163. sz. polg. 1876. (216—33)

Árverési hirdetmény.

A nagy-beckereki kir. törvényszék részéről közhírré tétetik, hogy Knessev Luka és Knessev Gyurka franyovai lakosok kérelmére Nikolits Nera (Stela) franyovai lakos ellen, a franyovai földkönyv 279. sz. a. felvett Jurisity Jefta és Anadesky Danila szomszédok közt fekvő 5 holdból

Felölös szerkesztő: Balás Frigyes.

10378. sz. 1876. (218—33)

Árverési hirdetmény.

A nagy-beckereki e. f. kir. törvényszék telekkönyvi osztálya részéről ezennel közhírré tétetik, hogy az Asse-

OHM C. O., Budapest, József tér, 15. szám,

a new-yorki Wheeler & Wilson Mfg. Cp. képviselője, (222—32)

ajánl karácsony és újévi meglepetésekre a legjobbnak elismert eredeti varrógépeket családi használatra lezállított árak mellett; raktára mindennemű kézi varrógépekkel, ugyszinte varrógépekkel iparosok számára is, el van látva.

La folyam zónsög arról program vek. A tudva arrogat legalab befolya sajtót annak nos re nehöz közrem hordja melynek imponál veznek. Ha tette kö hazáján Mi s azt kö Sok nösen m szegénye lefolyt l tavaszán és segíté mivelő n Ily még is P ma is fer mutatja. lap fenné fentebbi önmegtag még is g